

Novi početak u naftnoj priči

Naftni sektor RS ponovo u opticaju, konačno; proizvodnja počinje

Rusi dolaze! Ko ne vjeruje, uvjeriće se sigurno. Vlada Republike Srbije, i poslije brojnih problema, tako optimistično najavljuje početak nove ere za domaći naftni sektor. Pošto su riješene sve prepreke, ostatak godine je iskorišćen za remont postrojenja u brodskoj rafineriji. Prema posljednjim najavama, prve količine naftnih derivata biće prerađene već u julu.

Kada je prije nešto više od godinu i po zvanično objavljeno potpisivanje protokola kojim je ruski *Zarubežnjeft* izrazio spremnost da kupi *Rafineriju nafte Brod*, *Rafineriju ulja Modriča* i banjalučki *Petrol*, mnogi su vjerovali da je u pitanju predizborni trik Dodikove Vlade. Ne treba se čuditi što su se tada pojavila takva razmišljanja ako se prisjetimo kataklizme kroz koju je prošla naftna industrija RS. Brodska rafinerija, nekad najuspješnije preduzeće u BiH, višegodišnjim uništavanjem naftnih lobija, postala je najveći *gubitaš* domaće privrede. Uništile su je blokade proizvodnje i štetni ugovori bivših Vlada i menadžmenta, posebno sa inostranim kompanijama *Galaxy*, *Devin* i *Crodux*. Gorak šlag na tortu stavljen je ugovorom o uslužnoj preradi nafte sa britanskim *Vitolom*. Posao nije zaživio u praksi, a kao epilog ostali su novi dugovi i izgubljeno vrijeme. Prethodna Vlada Pere Bukejlovića pokušala je javnim pozivom naći strateškog partnera za preduzeće čiji su gubici postali teški stotinama miliona KM. Bio je to uzaludan pokušaj, jer je i izraelski *Alon*, kao jedina zainteresovana kompanija, odustao od mogućeg aranžmana kada se uvjerio u razmjere propasti nekadašnjeg giganta. Stupanjem na scenu, Vlada premijera Milorada Dodika odlučuje da povuče novi potez. Potencijalnom kupcu ponuđena je, uz brodsku, i dobrostojeća rafinerija u Modriči i još jedan *gubitaš*, preduzeće *Petrol* sa perspektivnim lancem od 80 benzinskih pumpi. Iako netransparentno, premijer Dodik

odlučuje da posao dogovara bez tendera, kako bi se riješio već viđenih niskih udaraca od strane naftnih lobija. Nakon mjeseci neizvjesnosti, javnost je saznala da je ruska državna kompanija glavni kandidat u igri za budućeg većinskog vlasnika u sva tri preduzeća. Slijede blokade u Savjetu ministara oko donošenja nove Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva, ali u igri živaca zvanična Banjaluka izašla je kao pobjednik i početkom februara prošle godine ugovor je potpisan sa *NefteGazInKorom*, kompanijom kćerkom *Zarubežnjefta*. Ukupna višegodišnja investicija, uključujući izgradnju željezničke pruge od Broda do Modriče i pokriće dugova koja preduzeća imaju prema državi, iznose gotovo milijardu maraka. U međuvremenu, Vlada je riješila dugove prema ranijim partnerima, a zeleno svjetlo stiglo je i od Konkurencijskog savjeta BiH. I tako se naizgled nemoguće postepeno pretvara u moguće. Za koju godinu, sa podizanjem kapaciteta za preradu sirove nafte u Brodu na planiranih 4,2 miliona tona godišnje, ruski kupac, uz kontrolu tržišta BiH, sigurno planira osvajanje značajnijeg dijela tržišta na Balkanu. *Ina* i *Mol*, koji trenutno ostvaruju ogroman profit kontrolom dvije trećine tržišta BiH, imaju razloga za zabrinutost. Dodatnu snagu Rusi će potvrditi ako se obistine još nezvanične najave o interesu za preuzimanje hrvatske naftne kompanije. Moć Rusije na ovom polju potvrdio je i prošlogodišnji Energetski samit u Zagrebu, na kojem su sve oči bile uprte u najave gospodara Kremļa Vladimira Putina. -*Rusija nikada nije prekršila ni jednu svoju obavezu prema preuzetim ugovorima. Naglašavam da je dugoročnost osnovno načelo naše energetske saradnje.* (Vladimir Putin, predsjednik Rusije, Zagreb, 24. jun 2007.)

U čitavoj priči trebalo bi da profitiraju domaće rafinerije i *Petrol*. Ne treba zaboraviti da su postrojenja u Brodu posljednja modernizovana u bivšoj Jugoslaviji i da, uz relativno mala ulaganja, mogu proizvoditi visokooktanska goriva, čime se ne može pohvaliti ni jedna rafinerija u okruženju. Radnici će poslije godina neizvjesnosti dobiti posao i dugovane plate, a RS znatno puniji budžet novog pokretača privrednih tokova i, kao posljedicu dobrih vijesti, trebalo bi da uslijedi hrabriji ulazak stranih investitora na njeno tržište. ☺